

MÜZE VE GALERİ EĞİTİMİNE YÖNELİK GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BÖLÜMÜ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Merve KARAMAN

Arş. Gör. Dr.,

İstanbul Gedik Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
e-posta: merveilhankaraman@gmail.com

ORCID: 0000-0002-6010 6996

<https://doi.org/10.32955/neuissar202212572>

ÖZ

Müze eğitimi sanat eğitiminin önemli bir parçasıdır. Sanat eğitimi öğrencileri müzelerden yararlandığında, estetik algıları, yaratıcı düşünme becerileri, sorgulama yetenekleri, eleştirel bakış açıları ve beğenilerinin gelişimi sağlanmaktadır. Günümüz sanat eğitimi sistemi içerisinde yer alan birçok örnek araştırma müze ve okul iş birliğinin önemini vurgulamaktadır. Müzeler öğrenciler için ders ortamında yer almayan gerçek nesnelere karşılaştıra sürecinde kalıcılığı sağlamaktadır. Özellikle sanat öğrencilerinin günümüz görsellerle çevrili dünyada birçok farklı sanatçı ve eseri incelemesi ve yerinde görmesi önem taşımaktadır. Bu araştırmada amaç sanat eğitimi alan öğrencilerin müze eğitimi etkinliklerine yönelik görüşlerini incelemektir. Bu bağlamda İstanbul Gedik Üniversitesi Görsel İletişim Tasarımı bölümünde okuyan 10 öğrenci ile derinlemesine çalışılmıştır. Elde edilen bulgularda ise müze eğitimi etkinliklerinin sanat eğitimi öğrencilerine eleştirel bakış açısı, sorgulama becerisi, yeni fikir üretebilme, kendi anlamlarını oluşturabilme ve ilişkisellik kurma gibi olumlu beceriler kazandırdığı gözlemlenmiştir.

Anahtar kelimeler: müze eğitimi, galeri eğitimi, sanat eğitimi, görsel iletişim tasarımı.

EXAMINATION OF VISUAL COMMUNICATION DESIGN DEPARTMENT STUDENT OPINIONS ON MUSEUM AND GALLERY EDUCATION

ABSTRACT

Museum education is an important part of art education. When art education students benefit from museums, their aesthetic perceptions, creative thinking skills, questioning skills, critical perspectives and tastes are developed. Many sample studies in today's art education system emphasize the importance of museum and school cooperation. Museums provide permanence for students in the process of encountering real objects that are not included in the classroom environment. It is especially important for art students to examine and see many different artists and works on the spot in today's world surrounded by visuals. The aim of this study is to examine the opinions of students who receive arts education about museum education activities. In this context, it has been studied in depth with 10 students studying at Istanbul Gedik University Visual Communication Design department. In the findings obtained, it was observed that museum education activities gave art education students positive skills such as critical perspective, questioning skills, generating new ideas, forming their own meanings and establishing relationality.

Anahtar kelimeler: museum education, gallery education, arts education, visual communication design.

Giriş

Müzeler başlangıçta yalnızca eski eserleri toplama ve sergilemeyi amaçlarken, günümüzde bu anlayış değişime uğramıştır. Çağdaş müzecilik anlayışıyla yeniden yapılanarak, yaygın eğitim kurumları haline gelmiştir (Şahan, 2005, s. 492). San (2018, s. 234) müzeyi hem insanların yaratıcı ürünlerini hem de doğaya ait ürünleri koruyan, saklayan, farklı bakış açılarıyla sergileyen ortamlar olarak tanımlar. Karadeniz'e (2018, s. 75) göre müzeler, nesnelere ve eserleri yorumlamaya öncelik tanıyarak, izleyicilerin sergi ve etkinliklere aktif olarak derinlemesine katılımını sağlamaktadır. Message (2006, s. 17) müzeyi, kültür, politika, sanat ve gündelik yaşam gibi konuların tartışıldığı kamusal paylaşım alanı olarak tanımlar. Müzeler, halkın ziyaretine açık, daimi teşhir bölümleri bulunan, tarihi, arkeolojik gibi birçok çeşidi bulunan arşiv merkezleridir (Demir, 2017, s. 59).

Müze eğitiminin amaçları arasında, sanat ve müzeler hakkında olumlu duygular yaratma, görsel algı geliştirme gibi amaçlar yer almaktadır (Şahan, 2005, s. 493). Bireyin dolaysız öğrenmesini sağlayan müzeler, kalıcı öğrenmenin gerçekleştirilmesine de yardımcı olurlar (Mercin, 2006, s. 153). İnsanlar doğuştan öğrenme isteğine sahiptir. Müze insanlara yönelik bu öğrenme isteğini güdülemektedir. Müzeler öğrenmeyi destekleyerek öğrencilere değerlendirme yapma fırsatı verir. Müzeler aynı zamanda eğitim işlevine de sahiptirler. Örneğin, sergileri hazırlayan eğitimciler ziyaretçileri dolaylı bir şekilde eğitmektedirler (Onur, 2012, s. 169). Müzelerin işlevleri zaman içinde değişikliğe uğramıştır. Örneğin çağdaş müzecilik anlayışında müzelere giden bireylerin “deneyimi” ve müzedeki “süreç” önem kazanmaktadır. Bu süreç müze izleyicilerinin deneyimlerinden hareketle müzedeki serginin aktif katılımcısı olmalarını sağlayan ziyaretçi odaklı bir durumdur (Karadeniz, Okvuran vd., 2015, s. 207).

Müzeye giden ziyaretçilerin beğenilerinde, tutumlarında yaşanan değişiklikler son 30 yılda müzelerin çeşitlenmesine, mevcut sergilerin yeniden düzenlenmesine, toplumun beğenisini kazanacak yeni planlamalara yöneltmiştir. Bu değişimle birlikte, ziyaretçiler yalnızca aristokrat kesimin beğenisine göre değil, kendi ilgilerine göre sergi ve galerileri tercih etmiştir. Bu durum müzenin toplumun hizmetine çalışan bir eğitim kurumu olmasını sağlamıştır. Günümüzde müzede eğitim kavramının anlamı genişlemiştir. Postmodernizmle birlikte müze eğitimi kapsamı genişletilmiş, görsel kültürün önemi artmış, okul dışı eğitim mekanları önem kazanmış ve eğitim sürecinin deneyime dayalı olması gerektiği kabul edilmiştir (Karadeniz, 2018, s. 69). Müzeler, zengin tarihimize ışık tutan en önemli tarihi mekanlardır (Bilgin Opak, 2013, s. 14).

Günümüz müzeleri çağı yakalayıp farklı disiplinleri kendine dahil eden bir anlayışta. Müzelerin çağı yakalayabilmeleri aslında müze küratörleri ile de ilişkili olmaktadır. Graham ve Cook'a (2010, s. 147) göre küratörler de aslında birer sanatçılardır. Aynı zamanda küratörler tarihi, kültürü, toplumun nabzını, gündemi, estetiği çok iyi bilen ve günceli takip eden kaşifler olarak görülmektedir. Dolayısıyla küratörlerin önemli görevleri arasında sanatsal aktivitelerle müze eğitime yöneltecek çalışmalar yapabilmeleridir. Ahu Antmen küratörü şu şekilde tanımlar; “küratör yaşadığı çağa ait sorular soran, yaşam ile sanat arasında sınırların olabildiğince eridiği günümüzde, sanat aracılığı ile yaşamın, yaşam aracılığı ile sanatın ardındaki verileri bulup çıkarmaya çalışan kişidir” (Antmen, 2001, s. 102). Tezcan Akmehmet ve Ödekan'a (2006, s. 56) göre “artık müzeler kişilerarası iletişim yöntemlerine önem vererek farklı izleyici gruplarına yönelik planlı, programlı eğitim etkinlikleri gerçekleştirmektedirler” (Tezcan Akmehmet ve Ödekan, 2006, s. 56).

Geçmiş dönemlerden beri türü sürekli değişkenlik gösteren müzeler, 21. yüzyıldan itibaren toplumun her kesimine hitap eden konumdadır. Müzeler, inanç, bilgi, ahlak, sanat, örf ve adetlerden oluşan karmaşık bir bütün olarak tanımlanır (Karadeniz, 2018, s. 8). Bir nesneyi vitrine koyup yerleştirmek ve izleyiciye sunmak yorumlamaktır. Bu bakımdan müze yorumlama işidir. Bir şeyi koruyarak önemini vurgulamak ve hakkında bilgi

vermek yorumlama anlamına gelmektedir. Müzeler sahip oldukları koleksiyonlar ve sergiler üzerinden yorumlama yaparken izleyiciyle etkileşim kurarlar (Demir, 2017, s. 237). Bu bakımdan, galeri ve müzeler aynı zamanda eleştirel düşünmeyi geliştiren ortamlardandır. Öğrenme olanakları, galeri ve müzelerde sınıflardan daha fazladır. Bu olanakların kullanılması için, müzeler ve öğretmenler arasında ayrıntılı planlama ve işbirliği yapılmalıdır. Müzelerde öğrenme, nesnelere öğrenmeyi ve müzelerin işlevlerini öğrenmeyi içermektedir (Hooper - Greenhill, 1999, s. 44). Öğrenme ve eğitim her yerde gerçekleşebilmektedir (Adıgüzel, 2009, 93). Müzeler öğrenim mekanları arasında yer alır (Bayram, 2009, 103). Müzeler, eğitimin önemli bir parçasıdır. Bu bağlamda, çocuklar müzelerden yararlandığında, estetik algıları, yaratıcı düşünme becerileri, beğenilerinin gelişimi sağlanmaktadır. Ayrıca, bilgileri geliştirerek, tarihsel nesnelere gerçeklerine dokunarak öğrenme imkanı bulurlar. Müzelerin bu özelliği öğrenmenin temelini oluşturmaktadır (Önder, Abacı vd., 2009, s. 105). Eğitim yalnızca sınıf içinde değil sınıf dışında da gerçekleşmektedir. Eğitim süreci içerisinde müzeler, ideal öğrenme ve etkin kullanım mekanları olma özelliği göstermektedir (Egüz ve Kesten, 2012, s. 85). Günümüzde eğitim, öğretim ortamı sadece okullar değildir. Müzeler, kültürel, tarihsel, sanatsal eğitime katkı sağlayan mekanlar olarak alternatif olmaya başlamıştır (San, 2018, s. 309). Etkili bir öğrenme merkezi olan müzeler insanlara kimlik duygusu geliştirmede, yaşam kalitelerini arttırmada önemli bir rol oynamaktadır (Onur, 2012, s. 78).

Müzelerin eğitimdeki rolü ve etkisi giderek artış göstermektedir. Müzelere yapılan ziyaretler aracılığıyla öğrenciler birçok kazanım elde ederler. Müzeler, öğrencilerin geçmişle gelecek arasında bağ kurarak, bugünü daha iyi anlamalarını sağlamaktadır. Müzelerden yararlanılarak yapılan dersler öğrencileri düşünmeye teşvik etmekte ve empati kurmalarına yardımcı olmaktadır (Egüz ve Kesten, 2012, s. 86). Galeri ve müzelere giden çocuklarda sınıf ortamında görülemeyen yetenek ve becerilerinin ortaya çıktığı görülmektedir. Ayrıca çocuklar için okulda edindikleri bilgileri yeni bir yere giderek deneyimlemek bu bilgilerin kalıcı bir şekilde algılanmasını sağlamaktadır (Demir, 2005, s. 98). “Müzeler okulların amaçlayıp kolaylıkla gerçekleştiremediği, düşünceyi kamçılayan ve geliş-tiren bir eğitim yapabilecek güce sahiptirler” (Kuruoğlu Maccario, 2002, s. 277). “Bu açıdan bakıldığında müzeler aynı zamanda zihni harekete geçiren kaynaklardır” (Şahan, 2005, s. 491).

Öğrencilerin müze ve galerilerde, geçmiş ile günümüz gelişmeleri arasında bağ kurabilmeleri, gelişmelerden, güncel konulardan haberdar olmaları, yaratıcı ve eleştirel düşünce biçimlerini edinmeleri önem taşımaktadır. Buradaki amacı yalnızca bakmak değil, görebilmek, anlayabilmektir. Böyle bir bilinçle yetiştirilen çocukların daha yaratıcı, kendini tanıyan, özgüvenli ve üretken oldukları bilinmektedir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 115). Çoklu bakış açısı ve çok kültürlülük kavramlarını ele alan müzeler öğrenciler için en verimli sanat eğitimi ortamlarıdır (Karadeniz, 2018, s. 8).

Bu bakımdan sanat eğitimi alan öğrencilerin müzelere giderek, sanat eserleri incelemeleri yapma, sanat etkinliklerine katılma, sanat eserleri hakkında eleştirel bağlamda yorum yapabilme gibi süreç odaklı deneyimleri edinmesi gerekmektedir. Bu çerçevede sanat eserlerinin yorumlanmasında ve sorgulanmasında müze eğitiminin ders programlarında yer alması önem taşımaktadır. Tam bir öğrenme sağlamak için geleneksel müze ziyaretinden ziyade daha kalıcı yöntem olan uygulama odaklı müze ziyaretleri yapılmalıdır. Burada uygulama odaklı ziyaretlerden kastedilen, iş sürecinin içine eleştirel pedagojik sorgulamaların dahil edildiği, eleştirel pedagojiye dayalı bir öğretim programı hazırlanarak sürekli olarak öğrencileri sorgulamak, ele alınan eserlerin toplumsal, kültürel, ekonomik, psikolojik, sosyolojik boyutlar ile tartışmalarına zemin hazırlandığı uygulamalardır. Uygulamalı ziyaretlerde amaç, öğrencilerin geçmiş ve günümüz bağlamında tartışabilecekleri ortamı hazırlamak olacaktır. Toplumsal ve güncel konuları günümüze uyarlayarak bir çalışma yapmaları sağlanacaktır. Öğrencilerin müzelerde inceledikleri resimleri kendileri ele aldıklarında

nasıl bir yorumlamayla çalışma yaparlardı? gibi eleştirel sorgulamalar yapılarak uygulamalarla desteklenmelidir. Bu yolla müze ziyaretleri daha anlamlı ve kalıcı hale gelecektir.

1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, İstanbul Gedik Üniversitesi Görsel İletişim Tasarımı bölümü öğrencilerinin 2019 - 2020 eğitim – öğretim dönemi bahar yarıyılında aldıkları Görsel Kültür dersi müze etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen müze eğitimi uygulamalarının öğrencilerin görüşleri üzerinden incelenmesidir. Kısaca bu çalışmada Görsel İletişim Tasarımı bölümü öğrencilerinin müze eğitime ilişkin görüşleri analiz edilmiştir. Bu genel amaçtan hareketle;

1. Sanat eğitimi alan üniversite öğrencilerinin müze ve galeri eğitimine ilişkin görüşleri nelerdir?

a. Sanat eğitimi alan üniversite öğrencilerinin 16. İstanbul Bienali kapsamındaki seçili müze, seçili galeriler ve sergiler hakkındaki görüşleri nelerdir? (Bienale yönelik görüşleri)

2. Sanat eğitimi alan üniversite öğrencileri 16. İstanbul Bienali kapsamında çevre temasına yönelik kendileri de anlam odaklı bir çalışma üretebiliyorlar mı? sorularına yanıt aranacaktır.

2. Araştırmanın Önemi

Müzeler, sanat eserlerini detaylı inceleme, sorgulama, yorumlama fırsatı sunarlar. Bu detaylı inceleme ve sorgulamalar sanat eğitiminin bağlamını oluşturur. Sanat öğrencilerinin herkesten daha fazla görsellerle, sanatçı ve eserlerle iç içe olması gerekmektedir. Özellikle günümüzde çağdaş sanatta biçimsel nitelikten ziyade anlamsal nitelik ön plandadır. Bienallerde çağdaş sanatçılar çalışmalarını genellikle güzel bir resim yapma kaygısından ziyade anlama odaklanmaktadır. Bu nedenle sadece biçimsel odaklı üretim yapmak yerine anlama da odaklanabilmek sanat bağlamında çağımızın gereklilikleri arasındadır. Sanat öğrencilerinin bu yeterliliklerini geliştirebilmesi için özellikle çağdaş müze ve galeriler birçok farklı eser ve sanatçıyı bir arada görme, farklı fikirleri detaylı olarak inceleme bakımından fırsat sunmaktadır. Bu nedenle sıklıkla yapılan müze ve galeri eğitimi bu yeterliliklerin gelişmesine katkı sunacaktır.

Bu bakımdan araştırma öğrencilerin sanatsal deneyimlerini aktarabileceği, sorgulama, yorumlama, eleştirel düşünme, görsel farkındalık gibi kazanımları edindiği bir ortam oluşturması bakımından önemlidir.

3. Yöntem

3.1. Araştırma Deseni

Araştırmanın yöntemi niteldir. Bu çalışmada nitel araştırma modellerinden katılımcıların deneyimlerini ortaya çıkarmaya yarayan fenomenoloji deseni tasarlanmıştır. Çalışmada az katılımcı ile derinlemesine sorgulama yapılması bakımından fenomenoloji deseni tercih edilmiştir.

Fenomenoloji, araştırma yaklaşımı ve felsefi bakış olarak karşımıza çıkan Türkçe’de olgubilim olarak da kullanılabilen nitel bir araştırma yöntemidir. Fenomenoloji yöntemi, felsefi ve psikolojik bakışları içerir. Bu yöntem, bireysel bakış ve deneyimlere önem verir (Ersoy, 2017, s. 82).

Fenomenolojik çalışmada çalışmanın diğer nitel araştırma desenlerinden farklı olarak kendine özgü bir analiz süreci vardır. İncelenen fenomene ilişkin katılımcı deneyimlerinin özüne ulaşmak hedeflenir (Yılmaz ve Şahin, 2016, s. 149).

Fenomenoloji, sıradan günlük deneyimlerinin önemli olduğundan hareketle, bireylerin deneyimleri sonrasında geliştirdiği algı ve anlamların sorgulandığı nitel araştırma yöntemidir. Çoğunlukla az sayıda kişiden oluşan katılımcıların deneyimlerinin incelendiği bir yaklaşımdır.

(Ersoy, 2017, s. 133). “Fenomenoloji, rasyonel düşünce gibi belirli sınır ve kurallar yaratmaya çalışmaz, sadece anlamlandırmaya çalışır” (Seçer, 2016, s. 112). Eğitim kurumlarının amacı, öğrencilerin çeşitli deneyimlere sahip olabilmeleri için fırsatlar sunmaktır. Bu nedenle, araştırmacılar fenomenolojinin bu süreci geliştireceğini savunurlar. Fenomenolojik öğrenme yöntemi, öğrencilerin özgün ve bireysel düşünerek, kendi deneyimlerini, düşüncelerini ifade etmelerini sağlamaktadır (Ersoy, 2017, s. 93).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılı İstanbul Gedik Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü “Görsel Kültür” dersi alan/alınmış 10 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle araştırmanın örnekleme ölçüt örneklemdir. Buradaki ölçüt öğrencilerin Görsel Kültür dersini almış olmasıdır. Çünkü Görsel Kültür dersi, çalışılan üniversitede müze eğitimi etkinliklerinin yapıldığı bir derstir.

Araştırma için 16. İstanbul Bienali kapsamında İstanbul’da yer alan Pera Müzesi, MSGSÜ Resim Heykel Müzesi, Art-On Galeri, Salt Beyoğlu Galeri belirlenmiştir.

Araştırmanın başında öğrenciler çalışma ile ilgili olarak bilgilendirilmiş ve izinleri alınmıştır.

Öğrencilerin isimleri kodlanmıştır. Araştırmada öğrencilerin gerçek isimleri yerine kod isimleri kullanılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada, sanat eğitimi öğrencileriyle (Görsel İletişim Tasarımı bölümü öğrencileriyle) “Görsel Kültür” dersi kapsamında bir müze eğitimi uygulaması yapılmıştır. Müze eğitimi uygulaması ardından yapılandırılmış görüşme formu ile çalışma verileri elde edilmiştir. Fenomenoloji araştırmalarında veri toplama tekniği olarak, görüşme, doküman yoluyla toplanan veriler gibi veri toplama tekniklerinden yararlanılmaktadır. Bu bağlama dayalı olarak, çalışmada görüşme formu ile veri toplanmıştır.

Çalışmadan elde edilen veriler, araştırma soruları çerçevesinde betimsel yönlemlerle analiz edilmiştir. Araştırma doğrultusunda sanat eğitimi öğrencilerine aşağıdaki sorular sorulmuştur:

1. Görsel Kültür dersi kapsamında gerçekleşen müze eğitimi uygulamasının sizce avantajları ve dezavantajları nelerdir?
2. 16. İstanbul Bienali “7. Kıta” çevre konusu kapsamında gidilen Msgsü ve Pera Müzesi, Art-On Galeri “Parça Bütün” sergisi, Salt Galeri Beyoğlu Nur Koçak’ın “Mutluluk Resimlerimiz” isimli sergisi hakkında düşünceleriniz nelerdir?
- 3- Görsel iletişim tasarımı bölümü öğrencisi olarak müze ve galeri gezileri size ne gibi katkısı oldu? (Olumlu-Olumsuz)
- 4- Görsel iletişim tasarımı bölümü öğrencisi olarak sizce sanat eğitiminin kalıcı olması için müze ve galeriler mi daha etkili yoksa sadece sınıfta yapılan sanat eğitimi yeterli olur mu?
- 5- Müze ve Galeri eğitim etkinliklerinin beğendiğiniz ve beğenmediğiniz yönleri neler oldu? Açıklayınız.
- 6- Görsel İletişim Tasarımı Bölümü öğrencisi olarak müze ve galerilerde eserlere eleştirel gözle baktığınızda sizce eserlerin ele aldıkları konularla yapılan eserler uyumlu muydu? (eser konu uyumu var mı?)
- 7- Müze ve galeri etkinliklerinden yola çıkarak siz olsaydınız Bienal konusu olan çevre kirliliği ile ilgili nasıl bir çalışma yapardınız? Örnek bir çalışma yapmanızı rica ederim. Öğrencilerin görüşme formundan elde edilen cevapları doğrultusunda müze eğitimi avantajları ve dezavantajlarına ilişkin aşağıdaki kod, kategori ve temalar oluşturulmuştur (Bknz Tablo 1).

4. Bulgular

Kodlar	Kategori	Temalar
Avantajları		
-Görecük Öğrenme		
-Yerinde Öğrenme		
-Eserleri Yakından İnceleme Fırsatı Sunması		
-Kalıcı Öğrenmeyi Sağlaması		
-Alan Derslerine Katkısı		
-Birçok Farklı Sanatçısı Tanınma Fırsatı sunması	Müze Eğitiminin Avantajları, Dezavantajları	Sanat Öğrencilerinin Müze Eğitimi Görüşleri
-Birçok Farklı Eseri Görebilme İmkânı Sunması		
-Farklı Bakış Açılarını Görme		
-Yaratıcılığa Katkısı		
-Kendi Çalışmaları için yeni bir çalışmada üretirken ilham oluşturmaması		
-Sanatçılardan ve Eserlerinden Esinlenme		
-Konularla İlgili İlişki Kurma, İlişkisellik		
-Müze Öğrenmenin Okulda Öğrenmeden daha kalıcı olduğu,		
-Eleştirel Gözle Bakabilme		
-Eleştirel bakış açısı,		
-Sorgulama Becerisi Kazandırması		
-Yeni fikir üretebilme,		
-Kendi anlamlarını oluşturabilme		
-Akılda Kalıcılık		

Tablo 1. Müze eğitimi avantajları kod-kategori-temalar

Kodlar	Kategori	Temalar
Dezavantajları		
-Çok zaman alıyor olması	Müze Eğitiminin Avantajları, Dezavantajları	Sanat Öğrencilerinin Müze Eğitimi Görüşleri
-Müzeler büyük olduğu için genellikle hızlı hızlı incelendiği		

Tablo 2. Müze eğitimi dezavantajları kod-kategori-temalar

Şekil 1. Müze Eğitiminin Avantajları ve Dezavantajlarına İlişkin Kelime Bulutu

Buna göre öğrenciler müze eğitiminin avantajları arasında görerek öğrenme, yerinde öğrenme, eserleri yakından inceleme fırsatı sunması, kalıcı öğrenmeyi sağlaması, alan derslerine katkısı, birçok farklı sanatçıyı tanıma fırsatı sunması, birçok farklı eseri görebilme, imkanı sunması, farklı bakış açılarını görme, yaratıcılığa katkısı, kendi çalışmalarını için yeni bir çalışmada üretirken ilham oluşturması, sanatçılardan ve eserlerinden esinlenme, konularla ilgili ilişki kurma, ilişkisellik, müzede öğrenmenin okulda öğrenmeden daha kalıcı olduğu, eleştirel gözle bakabilmeyi sağladığı, eleştirel bakış açısı, sorgulama becerisi kazandırması, yeni fikir üretebilme, kendi anlamlarını oluşturabilme ve akılda kalıcılık sağladığı yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Örneğin öğrenci ÖB müze ve galerilerin avantajları ile ilgili “Sergilerde gördüğüm renkler, sanat yoluyla verilen gizli mesajlar, oran orantı ve daha bir sürü öğrendiğimiz, gördüğümüz birçok şey derslerimize katkı sağlıyor.” Öğrenci ÖM ise “Müze ve galerilerdeki çalışmalar farklı teknikler, imgeleme, farklı sanat akımlarının çeşitliliği ile bize olumlu şeyler kattı. Aynı zamanda tüm konuların sanatın her zaman içerisinde olduğunu öğretti” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrenciler müzelerin dezavantajları ile ilgili olarak ise; müzeleri gezmenin çok zaman aldığı ve müzeler büyük olduğu için genellikle eserlerin hızlı bir şekilde incelendiği yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Öğrenciler müze ve galeri etkinliklerinin/gezilerinin kişisel olarak kendilerine sağladığı katkılarını bakış açılarını geliştirmesi, farklı bakış açıları edinme becerisi sağlaması, konuların daha iyi kavranmasını sağlaması, diğer derslerde kullanılabilecek farklı görsel teknikleri fark etme, çok yönlü bakabilme, farklı teknikleri görerek diğer derslere aktarabilme, birçok farklı görseli aynı anda görebilme, görsel farkındalığın gelişmesine katkı, görsel doyum sağlaması, görsel algıyı geliştirmesi, birçok ülkeden farklı sanatçıların çalışmalarına ulaşabilme, birçok eseri aynı anda görme fırsatı sunması, çevre konusunda farkındalık edinme, empati ile bakma becerisi kazandırması, toplumsal konulara yönelik duyarlılık geliştirme becerisi, farklı görsel kaynaklarla beslenme, yaratıcılık sağlaması, yeni fikirler üretmeye katkısı, sorgulama becerisi kazandırması olarak ifade etmişlerdir. öğrenciler müze ve galeri etkinliklerinin/gezilerinin derslere sağladığı katkılarını ise; farklı bakış açısıyla çalışmalar üretebilme, ödevlerle ilgili pratik düşünebilme, yeni çalışmalarda fikir sağlaması, gözlemlediklerini yansıtabilme, derslere motivasyon sağlaması, sanat eğitiminin kalıcı olmasını sağlaması, derslerdeki işlenen konuları pekiştirmeyi sağlaması şeklinde ifade etmişlerdir.

Müze ve Galeri Gezilerinin Katkıları	
Kişisel Katkısı	<ul style="list-style-type: none">• Bakış açılarını geliştirmesi• Farklı bakış açıları edinme becerisi sağlaması• Konuların daha iyi kavranmasını sağlaması• Diğer derslerde kullanılabilecek farklı görsel teknikleri fark etme• Çok yönlü bakabilme• Farklı teknikleri görerek diğer derslere aktarabilme• Birçok farklı görseli aynı anda görebilme• Görsel farkındalığın gelişmesine katkı• Görsel doyum sağlaması• Görsel algıyı geliştirmesi• Birçok ülkeden farklı sanatçıların çalışmalarına ulaşabilme• Birçok eseri aynı anda görme fırsatı sunması• Çevre konusunda farkındalık edinme• Empati ile bakma becerisi kazandırması• Toplumsal konulara yönelik duyarlılık geliştirme becerisi• Farklı görsel kaynaklarla beslenme• Yaratıcılık sağlaması• Yeni fikirler üretmeye katkısı• Sorgulama becerisi
Derslere katkısı	<ul style="list-style-type: none">• Farklı bakış açısıyla çalışmalar üretebilme• Ödevlerle ilgili pratik düşünebilme• Yeni çalışmalarda fikir sağlaması• Gözlemlediklerini yansıtabilme• Derslere motivasyon sağlaması• Sanat eğitiminin kalıcı olmasını sağlaması• Derslerdeki işlenen konuları pekiştirmeyi sağlaması

Tablo 3. Müze ve galeri etkinliklerinin/gezilerinin katkıları

Öğrenciler gidilen seçili müzelere ilişkin görüşlerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler 7. Kıtta konulu 16. Bienal kapsamında gidilen Msgsü Müzesi ve Pera Müzesi'ne ilişkin görüşlerinde müzeleri ve işlenen konuları başarılı, ilgi çekici, heyecan verici, etkileyici bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşünü öğrenci Öİ “Bienalde çevre konusunun çok geniş kapsamda ele alınması çok güzeldi” şeklinde, Öğrenci ÖSA ve öğrenci ÖB ise şu şekilde ifade etmiştir;

“Msgsü Müzesi’ndeki sergiyi beğendim. Çünkü eserlerin oda oda sergilenmesini daha düzenli buldum. Bu şekilde olması kargaşayı önlemiş ve odalara numara verilmesi sergiyi gezerken bizlere kolaylık sağladı.”

“7. Kıta ve çevre kirliliği konusunu çok beğendim. Günümüzde artan kirliliğe dikkat çekmek için sanata başvurmaları ve sanat yoluyla aktarmış olmaları çok etkileyiciydi. Yabancı birçok sanatçıyla çalışmakta etkileşim açısından önemli. Her eseri beğendiğimi söyleyemem ama konu ve işleyiş olarak çok güzeldi. Aynı zamanda ırkçılık ve kadını işleyen konular da dikkatimi çekti.”

Öğrenci ÖÖY Msgsü Müzesi sergisinin çok sayıda sanatçı çalışmalarını birarada görme imkanı sunması bakımından beğendiğini şu şekilde ifade etmiştir; “Gezilen sergilerden en çok 7. Kıta ve çevre kirliliği konulu Msgsü Müzesi sergisini beğendim. Çünkü bu müzede daha çok sayıda sanatçıların işlerini görme fırsatımız oldu.”

Öğrenci ÖF Pera Müzesi bienal sergisini dikkat çekici bulmuştur. Bu görüşünü; “Pera Müzesi’ndeki bienal konusu çok dikkatimi çekti. Özellikle atıklardan yapılmış çalışmalar ve nesli tükenen deniz canlıları ile ilgili çalışmalar beni etkiledi” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrenciler genellikle bienal kapsamında gidilen müzelerin sergilerine ilişkin genellikle olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğrenci ÖFN’nin ise Pera Müzesi’nin karmaşık ve ilgi çekici olarak düzenlenmediğine ilişkin görüşü şu şekilde olmuştur;

“Bienal mekanlarından biri olan Msgsü beni çok etkileyen çalışmaları içeriyordu. Plastik atık sorununa ilişkin daha çarpıcı eserlerin olduğunu düşünüyorum. Pera Müzesi’nde ise sanatçılar arkeoloji ve tarihi yeniden icat eden bir düzen oluşturmuşlar. Diğer mekana göre daha karmaşık eserlerin olduğunu düşünüyorum.”

Öğrenciler ÖFN ve ÖB bienal konusuna ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir; Öğrenci ÖFN; “Sanatçılar çevre kirliliğinin geldiği boyutları ve plastikten adeta bir kıtanın doğduğunu insanın doğayı yaşanamaz hale getirdiğini yedinci kıta adıyla bir araya getirdikleri eserleri ile bizlere yansıtmışlardır.” Öğrenci ÖB; “Bienal kapsamındaki sergiler mesajlarla doluydu. Hem dünyanın hem de yaşadığımız, yaşattığımız şeylerin doğaya ve canlılara zararlarını anlatan ve insanları sanat yoluyla bilinçlendirmeye çalışan mesaj dolu bir sergiydi.”

Öğrenciler gidilen seçili müzelerden olan Salt Galeri Beyoğlu Nur Koçak’ın “Mutluluk Resimlerimiz” sergisine ilişkin görüşlerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler bu sergiyi çok etkileyici, dikkat çekici, başarılı, çok gerçekçi bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin bienal kapsamında gidilen Msgsü Müzesi sergisinden sonra en çok olumlu olarak etkilendikleri sergi bu sergi olmuştur. Bu görüşünü öğrenci ÖB “Salt Galeri’deki Nur Koçak’ın “Mutluluk Resimlerimiz isimli sergisini çok beğendim” şeklinde, öğrenci ÖSA serginin çok gerçekçi olduğunu ve çok başarılı bulunduğunu şöyle belirtmiştir; “Mutluluk Resimlerimiz isimli sergideki resimler fotoğraftan ayırt edilemeyecek kadar gerçekçi ve başarılıydı.” Benzer öğrenci ÖÖY şekilde sergiyi gerçekçi ve ilgi çekici bulunduğunu şu şekilde açıklamıştır; “Salt Galeri Nur Koçak’ın Mutluluk Resimlerimiz isimli sergisinde foto gerçekçi, mahrem nesnelerin resmedilip sergilenmesi oldukça ilgi çekiciydi.” Benzer şekilde sergiyi dikkat çekici ve gerçekçi bulan öğrenci ÖF ise bu görüşünü şu şekilde ifade etmiştir;

“Sanatçının tuval üzerine yaptığı çalışmalar çok dikkat çekici ve gerçekçiydi. Sanki bir resim değilde fotoğraf algısı vardı. Sanatçının kadın çalışmaları, parfüm şişesi çalışmaları güzeldi. En etkilendiğim sergiydi.”

Öğrenci Öİ ise fotogerçekçilik akımını yakından görmenin kendisini etkilediğini şöyle belirtmiştir; “Mutluluk Resimlerimiz isimli sergide fotogerçekçilik nedir tam anlamıyla şahit oldum. Çok etkileyiciydi. Eserler sanki bilgisayar ortamından fırlamış gibiydi.” Öğrenci ÖÖ ise serginin bakış açısını değiştirdiğini belirtmiştir. Bu görüşünü şöyle ifade

etmiştir; “Çok farklı ve ilgi çekici çalışmalar vardı. Ufkumu ve bakış açımı değiştirdi. Ben de farklı hisler uyandırdı. Çok güzel ve hayran olunacak eserler vardı.” Öğrenci ÖÇ gerçekçi çalışmalar yapan bir sanatçının eserlerini yakından görebilme fırsatı bulduğunu şöyle ifade etmiştir;

“Çok başarılı bir sergiydi. İnsan gözünün görebileceğine yakın kusursuzlukta resim yapabilen bir sanatçının eserlerini yakından inceleme fırsatı bulduğum için çok mutlu oldum. En çok beğendiğim sergi oldu. Fotoğraf olduğunu düşündüğüm eserlerin akrilik boya ile yapılmış çalışmalar olduğunu öğrenince hem şaşırdım hem de sanatçıyı daha yakından tanımak istedim.”

Benzer şekilde öğrenci ÖB kadının nesneleştirilmesinin sorgulanmasından dolayı sergiden etkilendiğini belirtmiş ve çalışmalarda kullanılan tekniğin ustaca kullanıldığını ifade etmiştir. Öğrenci bu görüşünü;

“Bu sergiden çok etkilendim. Özellikle kadına ait objelerle kadının bir nesne bir obje gibi kimikleştirilmesini sorguluyor. Ayrıca kullanılan boya ve renkler, ışık, gölge ve filtreler ustaca kullanılmıştı. Gerçek bir fotoğraftan farkı yoktu” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin çoğunluğu Salt Galeri Beyoğlu Nur Koçak’ın “Mutluluk Resimlerimiz” isimli kişisel sergisine ilişkin olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğrenci ÖFN’nin ise sergiyi ilgi çekici bulmadığına ilişkin görüşü şu şekilde olmuştur; “Salt Galeri’deki Mutluluk Resimlerimiz isimli sergiyi bireysel olarak pek ilgi çekici bulmadım. Çalışmaların düzenleniş şeklini rahatsız edici buldum.”

Öğrenciler gidilen seçili müzelerden olan Art-On Galeri “Parça Bütün” isimli karma sergiye ilişkin görüşlerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler bu sergiye yönelik olarak farklı görüşler ifade etmişlerdir. Öğrencilerin yaklaşık yarısı sergiyi çok etkileyici ve başarılı bulurken yaklaşık yarısı ise bu sergiyi etkileyici ve dikkat çekici bulmadığını belirtmiştir. Bu sergiye ilişkin olumlu görüş bildiren öğrencilerden Öİ bu görüşünü; “Parça bütün sergisi bana Gestalt ilkelerini hatırlattı. Üst katta yer alan sarkaç topları güzel bir çalışmaydı. Gölgesi bir bütünlük sağlıyordu.” Öğrenci ÖSA “Parça Bütün isimli sergide parça ve bütünü ayırt etmek, zihinsel olarak katmanları gözlemlemek hayal gücünü geliştirmek açısından başarılı buldum.” Öğrenci ÖÖY “Art-On parça bütün sergisi bana hayattaki eksiklikleri hatırlattı. Bir bütünün yani yaşamımızın hangi noktaya evrileceği ve bu noktaya ulaşmak için gereken doğru parçaları aramakta olduğumuzu hatırlattı.” Öğrenci ÖB ise “Bu sergide boşluk doluluk, orantı gibi konuları başarılı bir şekilde anlatan, dengeyi çok iyi kullanan bir sergiydi” şeklinde ifade etmiştir.

Bu sergiye ilişkin olumsuz görüş bildiren öğrencilerden ÖB bu görüşünü; “Art-On Galeri’deki eserleri çok etkileyici bulmadım ve dikkatimi çekmedi.” Öğrenci ÖFN “Bu sergide az sayıda eser vardı. Eserler katman katman işlenmiş ve farklı şekilde bir araya gelmişti, farklıydı.” Öğrenci ÖÖ “Çok küçük ve gösterişsizdi. Beni tatmin etmedi.” Öğrenci ÖF “Parça bütün sergisinde pek fazla ilgimi çeken çalışma olmadı” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin Görüşleri	Gidilen Müze ve Galeriler
Msgsü Müzesi'nde konuların çok geniş kapsamda ele alınması çok güzel	
Msgsü Müzesi çok başarılı buldum	
Msgsü Müzesi ilgi çekiciydi	Msgsü Müzesi ve Pera Müzesi
Msgsü Müzesi heyecan vericiydi	(7. Kıtı konulu 16. İstanbul Bienali kapsamında)
Msgsü Müzesi'nde işlenen konular dikkatini çekti	
Msgsü Müzesi etkileyiciydi	
Msgsü Müzesi'nde çarpıcıydı eserlerin olduğunu düşünüyorum	
Msgsü Müzesi birçok çalışmayı anda anda görmemizi sağladı	
Msgsü Müzesi'ndeki çalışmalar ufkumu genişletti	
Pera Müzesi'ni karmaşık buldum	
Pera Müzesi etkileyiciydi	

Tablo 4. Öğrencilerin gidilen müze ve galeriler hakkında görüşleri

Öğrencilerin Görüşleri	Gidilen Müze ve Galeriler
Çok etkileyiciydi	
Çok gerçekçiydi	
Çok beğendim	Salt Galeri Beyoğlu
Dikkat çekiciydi	Nur Koçak'ın "Mutluluk Resimlerimiz" sergisi
İlgi çekici bulmadım.	
Rahatsız edici buldum	
Gerçekçi ve başarılı buldum	
Çok farklı buldum	
Ufkumu geliştirdi	
Bakış açımı geliştirdi	
Yeni sanatçılar tanıdım	
Farklı teknikleri gördüm	

Tablo 5. Öğrencilerin gidilen müze ve galeriler hakkında görüşleri

Öğrencilerin Görüşleri	Gidilen Müze ve Galeriler
İlgi çekici buldum	
Etkileyici değildi	Art-On Galerisi
Dikkatimi çekmedi	Parça-Bütün sergisi
Farklı buldum	
Hayal gücümü geliştirdi	
Çok başarılı buldum.	
Tatmin edici bulmadım	

Tablo 6. Öğrencilerin gidilen müze ve galeriler hakkında görüşleri

Şekil 2. Öğrencilerin Müzelerle İlgili Olumlu-Olumsuz Görüşlerine İlişkin Kelime Bulutu

Öğrenciler çok fazla müze ve galeri ziyaret etmediklerinden öğrencilerin somut konulara daha fazla yakın oldukları gözlemlenmiştir. Soyut konular dikkatlerini çekmemektedir. Bu nedenle Art-On Galerisi’de yer alan “Parça Bütün” sergisinde soyut olarak ele alınan çalışmalar öğrencilerde ilgi oluşturmamıştır. Öğrenciler daha net anlayabildikleri çalışmaların yer aldığı çevre konusuna yönelik gerçekleştirilen bienal kapsamında gidilen Mgsü Müzesi ve Pera Müzesi’ni ve daha çok bilinen, öğrencilerin çok fazla üzerinde düşünmesine gerek kalmadığı fotogerçekçilik akımına yönelik çalışmaların bulunduğu Salt Galerisi Beyoğlu Nur Koçak “Mutluluk Resimlerimiz” sergilerini bu nedenle daha dikkat çekici buldukları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin daha sık müze ve galerileri ziyaret etmeleri soyut konuları algılayabilmeleri, üzerinde düşünebilmeleri, sorgulama yapabilmeleri yönünde olumlu olacağı düşünülmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Araştırmada öğrencilerle birlikte Bienal kapsamında yer alan sergilere gidilmiş, çalışmalar yerinde incelenmiş ve öğrencilerle birlikte ele alınmıştır. Araştırmada sanat eğitimi alan Görsel İletişim Tasarımı Bölümü öğrencilerinin müze etkinlikleri çerçevesinde, müzenin öğrenciler üzerindeki etkisi incelenmiştir. Nitel araştırma ile yapılandırılan çalışmada

müze ve galeri gezilerinin eleştirel sorgulamalarla birlikte yapılması öğrencilerin sanatsal bakış açılarına katkı sağladığı yargısına varılmıştır.

Çalışmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak; müzede gerçekleşen Bienal çerçevesinde yapılan etkinliklerin öğrencilerin toplumsal konular, çevre konusu, teknoloji konusunda farkındalık geliştirdikleri ve bu konulara yönelik sanatsal sorgulamalar yapabildikleri, eleştirel bakış açısı geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Müze ve galerilerin katkısını ve toplumsal konulardan çevre konusuna yönelik olarak edindiği farkındalığı öğrenci ÖF şu şekilde ifade etmiştir;

“Müze ve galerilerin bana katkısı aslında hem kendi ülkemdeki hem de başka ülkelerdeki sanatçıların çalışmalarını görebilme fırsatı buldum. Çevreyi ve doğayı günümüzde çok fazla kirlettiğimizi ve aslında kendimize zarar verdiğimizi fark ettim. Bu farkındalığı kazandırdığı için de galeri ve müzelerin önemini bir kez daha anlamış oldum.”

Öğrencilerin çoğunluğu kendi bireysel anlamlarını oluşturma konusunda tutum göstermişlerdir. Öğrenciler bu kapsamda müzeleri sanat eğitimi ve kendi gelişimleri için kullanma konusunda tecrübe kazandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenci ÖF müze ve galeri gezileriyle günümüz sanatının değişimini fark ettiğini şöyle açıklamıştır;

“Gezdiğim müze ve galeriler sanatın artık başka türden yapıp incelendiğini sanat denince akla güzel çalışmaların gelmesi yerine anlam odaklı çalışmaların günümüzde daha çok ele alındığı, günümüz sanatının anlam odaklı olmaya başladığını düşündürdü” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrenciler eleştirel pedagoji çerçevesinde yapılan çalışmalarını yalnızca teknik ve biçimsel olarak değil aynı zamanda düşünsel, anlamsal, ilişkisellik gibi farklı boyutlarla ele alarak değerlendirebilmişlerdir. Öğrenci yurt içi ve yurt dışından birçok sanatçı-tasarımcının çalışmalarını izleyebilme fırsatı bulduklarını ve bu durumun kendi sanatsal süreçlerine katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde sergilerde ele alınan diğer konulardan olan, kadın, kadına şiddet, ırkçılık gibi sosyal konularla ilgili olarak yapılan çalışmalara yönelik farklı bakış açısı edinmişlerdir. Öğrenciler müze ortamında yaptıkları incelemelerin, birçok sanatçının çalışmasına ulaşabilmenin onları görsel anlamda beslediğini, farklı çalışma ve bakış açılarını görmenin kendi bölümlerine katkısı olduğunu fark etmişlerdir. Bazı öğrenciler ders ortamından hariç ne kadar görsel, çalışma görürlerse o kadar fazla kendilerini tasarımları ile ilgili geliştirebileceklerini bu anlamda müze çalışmasının kendilerine olumlu katkısı olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrenci çalışmalarından elde edilen sonuçta ise, öğrencilerin biçimsel olarak iyi çalışmalar yapmasından ziyade düşünsel ve anlam odaklı çalışmalar oluşturma bakımından gelişim gösterdikleri gözlemlenmiştir. Öğrenciler çevre konusuna ilişkin sorgulamalar yaparak tasarımlar üretmişlerdir. Örneğin öğrenci Öİ bu durumu;

“Bana tasarımcı olarak fikirler sağladı. Daha farklı ve duyarlı düşünmemi sağladı” şeklinde ifade etmiştir. ÖB müze ve galeri gezmenin kendisine olumlu katkısını “Görsel birikimime, sanatçı tanımama katkı sağladı” şeklinde değerlendirmiştir.

Müze ve galeri gezilerinin kendisine olumlu katkısı olduğunu öğrenci ÖB şu şekilde açıklamıştır; “Bu gezilerin bana çok olumlu dönütleri oldu. Bölümüm gereği sanatla ve görsellikle iç içeyim. Birçok kaynaktan beslenmem, görmem gerekiyor.” Benzer şekilde öğrenci Öİ “Bir görsel iletişim tasarımcısı olarak mutlaka müze ve sergi gezmek gerekir. Fikir ve yaratıcılık her şeydir ve ilham da çok önemlidir. Bu gibi faktörlerin gelişmesine katkı sağlar.” Öğrenci Öİ “İnteraktif eğitim her zaman en iyisidir” şeklindeki ifadesiyle müzelerde eğitimin daha verimli, daha kalıcı olduğunu belirtmiştir. Bu durumu öğrenci ÖB ise “Sanat eğitiminin kalıcı olması için müze ve galeriler ile sanat etkileşiminde bulunmak etkili ve fayda sağlayıcı” şeklinde ifade etmektedir. Müzelerin görsel farkındalık kazandırdığını düşünen öğrenci ÖFN bu görüşünü “Bölümümüz gereği ne kadar fazla görselle karşılaşırsak bize o kadar katkısı

olacağını düşünüyorum. Ayrıca geziler farkındalığımızı artırıyor” şeklinde ifade etmiştir. Öğrenci ÖFN “Birçok açıdan katkısı olduğunu düşünüyorum. Birbirinden farklı birçok sanatçının eserine ulaşma şansı yakalayabilmemiz ve bu eserler hakkında düşüncelerimiz kendimizi bütün bu konularda geliştirmemize yarıyor.” Öğrenci ÖSA “Sergideki çalışmaları görmek, bize yapacağımız çalışmalarda yeni fikirler sağlayacaktır. Hedeflerimizi birleştirmemizde yardımcı oluyor ve motivasyonumuzu sağlıyor.” Öğrenci ÖSA “Müzedeki çektiğimiz fotoğraflar ve edindiğimiz bilgiler bölüm derslerimizde bize faydalı oluyor.” Öğrenci ÖB “Müze ve galerilere giderek daha iyi görmeye ve anlamaya başladım. Okuduğumuz bölümde bunları istiyor zaten daha iyi algılamak.”

Öğrenci ÖB müze ve galerileri gezmenin bakış açılarını ve algılarını geliştirdiğini düşünmektedir. Bu görüşünü şu şekile ifade etmiştir; “Sadece derste işlenen konularla kendimize pek bir şey katamayız. Daha çok görerek, okuyarak, bu tür yerleri gezerek algımızı açmamız gerekiyor. Okuduğumuz bölüm bunu gerektiriyor. Kendimize sürekli bir şeyler katmamız gerekiyor” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrenci ÖSA müze ve galerileri gezmenin dersleri için olumlu katkıları olduğunu yeni çalışmalar üretirken fikir sağladığı görüşündedir. Bu görüşünü; “Müze gezerken çektiğim fotoğraflar bölüm derslerimde bana faydalı oldu ve ileride yapacağım çalışmalarda fikir sağlaması açısından yararlı oldu. Derslerimize motivasyon sağlayıp, bakış açımızı genişletti” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrenciler ÖÖY ve ÖM müzelerin katkıları şu şekilde ifade etmişlerdir; “Müze ve galeri gezileri bana farklı bakış açıları kazandırdı.”, “Müze ve galeri ortamlarında bulunarak sanat ürünü ile birebir temasta olmak bana çok katkı sağlıyor.” Benzer şekilde öğrenci ÖB “Müze ve galeriler daha iyi görmemizi sağlıyor. Uyumu, orantıyı, doğruyu yanlış seçmemizi sağlıyor. Derslerimize, bölümümüze, yaptığımız çalışmalarımıza katkısı büyük.” Öğrenci ÖM “Sınıf ortamından ziyade müze ve galerilerde etkileşimde olmak, çalışmaları bizzat görmek ve kendimizin yakından inceleyebilmesi çok daha etkili ve yararlı oluyor.”

Müze ve galeri gezilerinin alan dersleri için faydalı olduğunu düşünen öğrenci ÖÖY “Müze ve galeri gezilerinin alan derslerimiz için pekiştirici olduğunu düşünüyorum” şeklinde açıklamaktadır.

Benzer şekilde müze ve galeri gezilerinin olumlu katkısını öğrenci ÖM şu şekilde ifade etmiştir;

“Yapılmış olan müze ve galeri gezilerinin bana çok büyük katkısı oldu. Kişisel olarak katkısı, nesnelere obje olarak değil de olay bağlamında bakmamı sağladı. Bölümümüme katkısı ise; ödev ve projelerde kullanacağım bir sürü görsel ve farklı teknik öğrendim. Bakış açımın katkısı ise; konuyu iyice kavrayıp bu olayları kendi içimde empoze ederek kendimi yargılayabildim.”

Müze ve galerilerin eğitimde akılda kalıcılığı sağladığını düşünen öğrenci ÖFN “Sadece derslerde işlemek bir noktaya kadar yeterli olur. Müze ve galerilerde akılda kalıcılık daha kolay sağlanır. Yaratıcılığın artması bakımından da katkıları vardır.” Benzer şekilde öğrenci ÖÖY “Benim açımdan sanat eğitiminin kalıcı olması için galeri ve müzeler ile etkileşim halinde olmak daha verimlidir. Sınıfta alınan yeterli olmaz. Çünkü gezerken öğrenip ufkumuzu geliştiriyoruz” şeklinde ifade etmişlerdir.

Müze ve galerilerin olumlu yönde katkı sağladığını düşünen öğrenci ÖÖY bu görüşünü şu şekilde ifade etmiştir;

“Bu gezilerin kişisel olarak bana ve bölümüme oldukça katkısı olduğunu düşünüyorum. En başta farklı bakış açılarına sahip olmamızı, empati kurmamızı sağlıyor. Genel kültüre katkısı var. Yani sanatçılar, eserler hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlıyor. Bölüm açısından ise görüp öğrenerek fikir sahibi olmamıza imkan tanıyor. Böylece gördüğümüz yeni işler sayesinde ileride oluşturacağımız ufak çalışmalar için bile ip uçları elde etmiş oluyoruz.”

Benzer şekilde müze ve galerilerin olumlu yönde katkı sağladığını düşünen öğrenci ÖÇ “Müze ve galeri sergilerini gezmenin hem gözümüzü eğittiğini, muhakeme yeteneğimizi geliştirdiğini ve bir duruma birden çok açıyla bakmayı bize öğrettiğini düşünüyorum.” Öğrenci ÖÇ ise, “Güzel sanatların hangi bölümü olursa olsun, bu tür sergi ve müzeleri dolaşıp değerlendirmeden mezun olsa dahi yeterli donanıma sahip olamayacağını düşünüyorum.” Müzelerin kalıcı eğitim sağladığına yönelik düşüncesini öğrenci ÖÇ şu şekilde açıklamaktadır; “Pratiğe dökülmeden verilen hiçbir eğitim modelinin kalıcı etki bırakacağına inanmıyorum.” Benzer şekilde öğrenci ÖF ise;

“Bence sanat eğitiminin kalıcı olması için müze ve sergilere gidilmesi şart. Sadece okulda ve derste öğrendiklerimiz bizi ileriye götürmez. Eğer başarılı olmak istiyorsak ufkumuzu geliştiren bu tür yerlere sıklıkla gitmeliyiz” şeklinde ifade etmektedirler.

Öğrenciler konular ve yapılan çalışmalarla ilgili ilişkisellik kurma, yeniden yorumlayabilme, farklı bakış açısıyla bakabilme, sorgulama, farklı boyutta ele alabilme, esinlenme gibi boyutlarla ilgili farkındalık geliştirmişlerdir.

Öğrenciler müzedeki tüm sergilerden yola çıkarak Bienalin genel konusu çerçevesindeki çevre temasından yola çıkarak eleştirel pedagojik bağlama dayalı olarak kendileri de dijital çalışmalar üretmişlerdir. Öğrenciler gezip gördükleri çerçevesinde kendileri de uluslararası bir konu olan çevreye yönelik çalışmalar yapabilme konusunda sanatsal yeterlilik göstermişlerdir.

Sonuç olarak müze ve galeri etkinliklerinin öğrenciler üzerinde etkililiği söz konusudur. Müze ve galeri etkinlikleri öğrencileri düşünsel ve anlamsal olarak geliştirmektedir. Eleştirel anlayışın söz konusu olduğu bir sanat eğitimi öğrencilerin farklı bakış açıları kazanmasını desteklemektedir. Bu bakımdan sanat eğitiminde gerek eleştirel pedagoji gerekse müze eğitimi yönünden etkinliklerin yapılarak bu yönde araştırmalar geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle sanat eğitimi veren tüm sanat bölümleri için gerek dersler kapsamında gerekse ayrı bir ders olarak müze etkinliklerinin yapılması öğrencilerde görsel farkındalık, eleştirel düşünme, çoklu bakış açısı edinme gibi becerileri geliştirmesi bakımından önemlidir. Bu nedenle tüm sanat bölümlerinde müze ve galeri etkinliklerinin ders programlarının içeriğine dahil edilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

Adıgüzel, H. Ö. (2009). Bir Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler, Müze Pedagojisi ve Satı Bey’ in Okul Müzesi Deneyimi. Geçmişten Geleceğe Türkiye’ de Müzecilik Sempozyumu II Bildiriler (21-23 Mayıs 2008). (s. 93-102). Ankara: Vehbi Koç ve Ankara Araştırma Merkezi.

Antmen, A. (2001). Küratörün ne olduğunu neden tartışıyoruz? Sanat Dünyamız Dergisi , (81), 101-105.

Bayram, E. (2009). Eğitim ve Rahmi M. Koç Müzesi. Geçmişten Geleceğe Türkiye’ de Müzecilik Sempozyumu II Bildiriler (21-23 Mayıs 2008). (s. 103-111). Ankara: Vehbi Koç ve Ankara Araştırmaları Merkezi.

Bilgin Opak, H. (2013). Tarih ve kültür zenginliğimiz müzeler. İstanbul: İştirak Yayınları.

Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). Sanat eğitimi ve öğretimi. Ankara: Pegem Yayınları.

Demir, R. (2005). Sanat Eğitiminde Bir Program Önerisi: Galeri Eğitimi Programı, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 95-104.

Demir, S. (2017) Sözel belleğin müzede sergilenişi. İstanbul: Fanus Kitap. Egüz, Ş. ve Kesten, A. (2012) Sosyal Bilgiler Dersinde Müze ile Eğitimin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Samsun İli Örneği, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Nisan, Cilt 13, Sayı 1, 81-103.

Ersoy, A. F. (2017). Fenomenoloji. (Ed. Saban, A. ve Ersoy, A.). Eğitimde nitel araştırma desenleri. Ankara: Anı Yayıncılık.

Greenhill, H., E. (1999). Müze ve galeri eğitimi, (Meltem Öрге Evren ve Emine Gül Kapçı çev), Prof. Dr. Bekir Onur, (Ed.). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, No: 4

Karadeniz, C. (2018). Müze kültür toplum. Ankara: İmge Kitabevi.

Karadeniz, C., Okvuran, A., Artar, M., Çakır İlhan, A. (2015). Yeni Müzebilim Bağlamında Müze Eğitimine Çağdaş Yaklaşımlar ve Müze Eğitimi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt: 48, Sayı:2, 203-226.

Kuruoğlu Maccario, N. (2002). Müzelerin Eğitim Ortamı Olarak Kullanımı. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15 (1), 275-285.

Mercin, L. (2006). Müzeler ve Toplum. 151-160. 23/04/2019 tarihinde <http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/Yrd.-Do%C3%A7.-Dr.-Levent-MERC%C4%B0N-M%C3%9C-ZELER-VE-TOPLUM.pdf> adresinden erişilmiştir.

Message, K. (2006). New Museums and the making of culture. United Kingdom: Berg Publishing.

Onur, B. (2012). Çağdaş müze, eğitim ve gelişim: müze psikolojisine giriş, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Önder, A., Abacı, O. & Kamaraj, I. (2009). Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Projesi: İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Marmara Örnekleme, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (25), 103-117.

San, İ. (2018). Yaratıcı drama ve müze. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Seçer, E. (2016). “Yer” kavramının anlamsal değişimi: mimarlıkta öz’e dair fenomenolojik bir sorgulama, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Şahan, M. (2005). “Müze ve Eğitim”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4, 487-501.

Tezcan Akmehmet, K. ve Ödekan, A. (2006), Müze eğitiminin tarihsel gelişimi. İtüdergisi, Cilt:3, Sayı:1, 47-58.

Yılmaz, K., Şahin, T. (2016). Eğitim Fakültelerindeki Araştırma Görevlilerinin Mesleki Deneyimlerinin İncelenmesi: Araştırma Görevlisi Olmanın Anlamına İlişkin Fenomenolojik Bir Çalışma. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Haziran, 143-168.